

राज्य नदी संवर्धन योजनेतर्गत नांदेड -
वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्या
गोदावरी नदी संवर्धन प्रस्तावास प्रशासकीय
मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

पर्यावरण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: रानयो २०१९/प्र.क्र. ६१/तां.क.३

नवीन प्रशासकीय इमारत, १५ वा मजला

मंत्रालय, मुंबई - ३२.

दिनांक - ११/०९/२०१९.

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०११/प्र.क्र.२५/तां.क.१, दिनांक - ०१/०३/२०१४.
- २) केंद्रीय नदी संवर्धन संचालनालयाने नदी संवर्धन योजनेसाठी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना.
- ३) राज्य नदी संवर्धन योजनेतर्गत सचिव स्तरावरील प्रदत्त समितीच्या दिनांक ०९/०८/२०१९ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना -

राज्यातील नद्यांचे पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धन करण्यासाठी राज्य शासनाने राज्य नदी संवर्धन योजना दिनांक ०१/०३/२०१४ रोजीपासून सुरु केली आहे. या योजनेतर्गत सर्वसाधारणपणे खालील कामांचा समावेश होतो.

- १) शहरातून / गावातून निघणारे सांडपाणी नदीत ज्या ठिकाणी सोडले जाते (Point Source) तेथून गोळा करणे, अडविणे, वळविणे व सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणेपर्यंत पोहचविणे इत्यादीसाठी उपाययोजना यामध्ये शहराच्या भुयारी गटार योजनेचा समावेश नाही.
- २) सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी सांडपाण्याचे प्रमाण, गुणवत्ता व स्थानिक भौगोलिक परिस्थिती लक्षात घेऊन योग्य तंत्रज्ञानावर आधारीत सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा व त्यास अनुषंगिक आवश्यक घटक इत्यादी उभारणे.
- ३) प्रक्रिया केलेल्या सांडपाण्याचा, प्रकल्पक्षेत्रातील किंवा जवळील शेती, उद्योगघटक, बागबगीचे इत्यादीमध्ये पुनर्वापर व पुनर्चक्रण शक्य होण्यासाठी आवश्यक ती यंत्रणा / सुविधा / व्यवस्था इत्यादी उभारणे, जेणेकरून याद्वारे मिळणाऱ्या महसूलातून प्रकल्पाच्या देखभालीचा इत्यादीबाबींचा खर्च भागविणे शक्य होईल.
- ४) नदीच्या जवळील भागात कमी किंमतीची स्वच्छतागृहे बांधणे, त्यामधून निघणारे सांडपाणी मलशुद्धीकरण यंत्रणेस जोडणे वा प्रक्रियेसाठी तत्सम उपाययोजना करणे इत्यादी.

- ५) नदी घाट विकास, नदी काठाची धूप रोखण्यासाठी उपाययोजना, नदीच्या स्रोताचे संवर्धन इत्यादी.
- ६) योजनेतर्गत स्थापित कक्षाची, तंत्रज्ञांची क्षमता वृद्धी, प्रशिक्षण, संशोधन तसेच योजना विहित केलेल्या मानकांप्रमाणे यशस्वी होण्यासाठी आवश्यकतेनुसार सल्लागार / तज्ञ अभियंता इत्यादीची तात्पुरती नियुक्ती.
- ७) योजनेच्या स्थानिक परिस्थितीनुसार प्रदूषण कमी करण्याच्या दृष्टीने इतर महत्वाची कामे, जसे, शास्त्रीय पद्धतीने नागरी घनकचरा व्यवस्थापन व विल्हेवाट, अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती व वापर लोक सहभाग इत्यादी कामे.

या योजनेतर्गत आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्याकडून प्राप्त गोदावरी नदी संवर्धनाच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. यानुषंगाने शासन पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय -

राज्य नदी संवर्धन योजनेतर्गत आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्याकडून प्राप्त गोदावरी नदीचे पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धनासाठी सविस्तर प्रकल्प अहवालानुसार सोबत जोडलेल्या “प्रपत्र - अ” मध्ये नमूद केलेली कामे पूर्ण करण्यासाठी एकूण रुपये १७,५९,८१,०५९/- इतक्या रकमेस खालील अटी व सोबत जोडलेल्या “प्रपत्र - ब” मधील अटीच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. सदर मंजूर एकूण रकमेपैकी ८०% हिस्सा राज्य शासन व २०% हिस्सा नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांचा राहील. निधी वितरीत करण्याबाबत स्वतंत्रपणे शासन निर्णयाद्वारे आदेश निर्गमित करण्यात येईल.

अ.क्र.	हिस्सा	मंजूर निधी	अक्षरी मंजूर निधी
१)	८०% राज्य शासन	रुपये १४,०७,८४,८४७.२०/-	चौदा कोटी सात लाख चौऱ्याऐंशी हजार आठश सत्तेचाळीस रुपये व वीस पैसे फक्त
२)	२०% नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड	रुपये ३,५१,९६,२११.८०/-	तीन कोटी एकावन्न लाख शहान्नव हजार दोनश अकरा रुपये व ऐंशी पैसे फक्त
	एकूण	रुपये १७,५९,८१,०५९/-	रुपये सतरा कोटी एकोणसाठ लाख एक्याऐंशी हजार एकोणसाठी फक्त

अ) आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांनी प्रदत्त समितीपुढे सादर केलेला प्रस्तावास महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडून तांत्रिक मान्यता घेण्यात यावी. त्यानंतरच तांत्रिक मान्यता प्राप्त प्रस्तावास टप्प्याटप्प्याने निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

आ) एकूण मंजूर निधीपैकी २०% हिस्सा स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या नावे असलेल्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा केल्यानंतरच शासनाचा ८०% हिस्सा दोन टप्प्यामध्ये वितरीत करण्यात येईल.

सदर प्रयोजनार्थ होणारा खर्च हा मागणी क्र. यु - ४, ३४३५ परिस्थितीकी व पर्यावरण, १९२, नगरपरिषदांना सहाय्य, (०१) पर्यावरण संरक्षण, (०१) (०१) राज्य नदी संवर्धन योजना (कार्यक्रम) (३४३५ १३२९), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या मुख्य लेखाशिर्षाखाली सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षाकरीता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या रु.३९.५० कोटी इतक्या निधीपैकी अर्थसंकल्प नियतव्यय प्रणालीवर वितरणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या ६०% म्हणजेच रु.२३.७० कोटी इतक्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली वर्गीकृत करण्यात यावा.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं - २०१७/प्र.क्र.७५/अर्थ - ३, दिनांक १८/०४/२०१७ मधील परिच्छेद क्र. ७ ते १८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे. तसेच प्रमाणित करण्यात येते की, दिनांक १८/०४/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिशिष्टातील अनु. क्र. ३ व ८ मधील अटींची पूर्तता होत आहे.

तसेच सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं - २०१७/प्र.क्र.९४/अर्थ-३, दिनांक ३०/०६/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

याशिवाय, वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण - २०१६/ प्र.क्र.३१/ कोषा. प्रशा.५, दिनांक १०/०५/२०१६ अन्वये खलील बाबींची पूर्तता होत आहे.

१) सदर प्रस्तावास नियोजन व वित्त विभागाची मान्यता घेण्यात आलेली आहे.

२) नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड येथील गोदावरी नदी संवर्धन प्रस्तावासाठी एकूण रु. १७,५९,८१,०५९/- एवढ्या निधीमधील राज्य हिस्सा (८०%) रु. १४,०७,८४,८४७.२०/- इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

३) मागील तीन महिन्यात कोणताही निधी मुक्त करण्यात आलेला नाही.

४) मागणी क्र. यु - ४, ३४३५ परिस्थितीकी व पर्यावरण, १९२, नगरपरिषदांना सहाय्य, (०१) पर्यावरण संरक्षण, (०१) (०१) राज्य नदी संवर्धन योजना (कार्यक्रम) (३४३५ १३२९), ३१,

सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या मुख्य लेखाशिर्षाखाली कोणतेही संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही.

५) आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्याकडून पर्यावरण विभागास कोणतेही येणे बाकी नाही.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०९११११४२४६४३०४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(चंद्रकांत विभूते)
अवर सचिव (पर्यावरण)

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.
३. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र १ / २, मुंबई / नागपूर.
४. सर्व विभागीय आयुक्त.
५. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ.
६. आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड.
७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
८. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
९. मा. सर्व मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
१०. शासनाचे मा. मुख्य सचिव/ सर्व अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांचे खाजगी सचिव
११. वित्त विभाग (कार्यासन क्रमांक व्यय-१६ / अर्थसंकल्प - ७), मंत्रालय, मुंबई.
१२. नियोजन विभाग, कार्यासन क्र. १४७२, मंत्रालय, मुंबई.
१३. रोखशाखा, पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक रानयो २०१९/ प्र.क्र. ६१/तां.क.३, दिनांक ११/०९/२०१९ सोबतचे “प्रपत्र - अ”

गोदावरी नदी संवर्धन योजना				
अ. क्र.	कामाचा प्रकार	प्रस्तावित किंमत (रुपयांमध्ये)	समितीचा निर्णय	समितीने मान्य केलेली रक्कम (रुपयांमध्ये)
१	रिस्टोरेशन ऑफ फक्शनिंग कॅपॅबिलिटीज ऑफ एक्झिस्टींग इंटरसेप्टींग अँड डायव्हर्जन वर्कस्	२१,०७,९६०/-	मंजूर करण्यास हरकत नसावी.	२१,०७,९६०/-
२	इरेक्शन ऑफ अँडीशनल स्क्रिन अँड डेव्हलपिंग स्लिट ट्रॅप्स	१४,९२,२००/-	मंजूर करण्यास हरकत नसावी.	१४,९२,२००/-
३	डिझायनिंग अँड कंस्ट्रक्शन ऑफ एस.टी.पी. व इतर	१३,९३,४३,६००/-	मंजूर करण्यास हरकत नसावी.	१३,९३,४३,६००/-
४	डेव्हलपिंग स्टोरेज फॅसिलिटी फॉर स्टोरींग अँड डिस्ट्रीब्यूटींग ट्रीटेड रिसायकलड वॉटर	१,२७,९१,६९१/-	मंजूर करण्यास हरकत नसावी.	१,२७,९१,६९१/-
५	प्रोक्युरींग सक्शन अँड जेटींग मशिन्स अँड ऑदर मॉडर्न टुल्स	१,०२,००,०००/-	महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडून तांत्रिक मान्यता मिळणार नसल्यामुळे वगळण्यात यावे.	००
६	प्रोक्युरींग एरीएशन अँड ऑदर इक्विपमेंट	६,००,०००/-	वगळण्यात यावे.	००
एकूण		१६,६५,३५,४५१/-		१५,५७,३५,४५१/-
१२ % जीएसटी		१,९९,८४,२५४/-		१,८६,८८,२५४.१२/-
१% थर्ड पार्टी इन्सपेक्शन		१६,६५,३५५/-	सदर खर्च महानगरपालिकेने करावा.	००
१ % टेक्निकल चार्जेस		१६,६५,३५५/-	सदर खर्च महानगरपालिकेने करावा.	००
३% कंटीजन्सी चार्जेस		४९,९६,०६४/-	३% ऐवजी १% देण्यात यावे	१५,५७,३५४/-
३% (१% प्रिपरेशन चार्जेस व २% सुपरव्हीजन चार्जेस)		४९,९६,०६४/-	सदर खर्च महानगरपालिकेने करावा	००
अंतिम एकूण		१९,९८,४२,५४३/-		१७,५९,८१,०५९/-

(चंद्रकांत विभूते)
अवर सचिव (पर्यावरण)

शासन निर्णय क्रमांक - रानयो २०१९/ प्र.क्र. ६१/तां.क.३, दिनांक ११/०९/२०१९ सोबतचे “प्रपत्र - ब”
राज्य नदी संवर्धन योजनेतर्गत नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड येथील गोदावरी नदीच्या
संवर्धन कामांसाठीच्या अटी व शर्ती.

१. प्रपत्र - अ मधील नमूद कामांना प्रथमतः महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडून तांत्रिक मंजूरी प्राप्त करून घेण्यात यावी. तांत्रिक मान्यतेमध्ये प्रपत्र - अ मध्ये नमूद विषयवार असलेल्या खर्चाच्या किंमतीत बदल होत असल्यास याबाबत विभागास अवगत करण्यात यावे. योजनेच्या प्रत्येक टप्प्यात हाती घेण्यात येणाऱ्या कामाचे मंजूर तांत्रिक आराखडे, अंदाजपत्रके, नकाशे, संकल्पचित्रे इ. शासनाकडे काम सुरु करण्यापूर्वी सादर करणे बंधनकारक असेल. शासनास उपरोक्त माहिती सादर केल्यानंतरच कामे सुरु करण्यात यावीत. हाती घेण्यात यावयाच्या (“प्रपत्र-अ” मधील नमूद कामे) कामासंबंधित नदीच्या सद्यस्थितीची छायाचित्रे घेण्यात यावी. तसेच व्हीडीओ रेकॉर्डिंग करण्यात यावे. कामांच्या प्रगतीनुसार दर दोन महिन्यांनी याप्रकारे छायाचित्रण करण्यात यावे.
२. नदी संवर्धन क्षेत्रात तज्ञ व कामाचा अनुभव असलेली तसेच “प्रपत्र-अ” नुसार मंजूर खर्चाच्या बाबी संबंधित तज्ञ व पुरेसे तांत्रिक मनुष्यबळ असलेली संस्था /शासकीय प्राधिकरण/मंडळ यांची प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार संस्था म्हणून आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांनी विहित पद्धतीने नियुक्ती करावी. ही संस्था “प्रपत्र-अ” नुसार मंजूर खर्चाच्या बाबींचे स्थानिक डी. एस. आर. प्रमाणे खर्चाचे अंदाज, कामाचे आराखडे तयार करणे व तपासणे कामाची गुणवत्ता राखणे, सर्व कामे विहित कालमर्यादेत पूर्ण करणे याबाबत वेळोवेळी समन्वय करेल. महानगरपालिकेने प्रकल्पासाठी तांत्रिक मनुष्यबळ तयार होण्यासाठी या संस्थेचा उपयोग करावा.
३. शासनाने वितरित केलेल्या निधीच्या विहित प्रमाणात आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांनी त्यांचा अनुज्ञेय हिस्सा स्वतंत्र खात्यात जमा करावा. सदर हिस्सा प्रकल्पावर खर्च केल्याशिवाय तसेच, प्रकल्पांतर्गत होणा-या कामांचे गुणवत्ता लेखापरिक्षण केल्याशिवाय पुढील हप्ता मुक्त करण्यात येणार नाही.
४. कामे विहित कालावधीत पूर्ण करण्याची व कामाची गुणवत्ता राखण्याची संपूर्ण जबाबदारी ही आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांची असेल. सदर प्रकल्पाच्या कामासाठी लागणारा निधी खर्च करताना आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्या देखरेखेखाली करण्यात यावा.
५. प्रकल्पाची यथायोग्य अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीकोनातून प्रकल्प अंमलबजावणी समितीची आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापना करण्यात यावी. या समितीत महानगरपालिकेतील संबंधित अधिकारी, कर्मचारी, पर्यावरण

- विषयक तज्ञ, उपरोक्त प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार संस्थेचे प्रतिनिधी यांच्यासह महानगरपालिकेस आवश्यक वाटतील अशा प्रतिनिधींचा समावेश करण्यात यावा. ही समिती प्रकल्पांतर्गत होत असलेल्या सर्व कामकाजाचे सनियंत्रण करेल व कामांच्या गुणवत्तेवर नियंत्रण ठेवेल. सदर समितीची आढावा बैठक दर महिन्याला आयोजित करण्यात यावी.
६. नदीच्या निळ्या व लाल पूररेषेच्या दरम्यान काही कामे प्रस्तावित असल्यास सदर कामे करण्याकरिता सक्षम प्राधिकाऱ्याची पूर्व परवानगी घेणे बंधनकारक आहे.
७. प्रकल्प पूर्ण झाल्यावरही प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार संस्थेच्या मदतीशिवाय नदीचे संवर्धन होणे गरजेचे असल्याने योजनेची कामे पूर्ण झाल्यावरही ही समिती बैठका आयोजित करेल. ही समिती भौतिक बाबींची देखभाल, प्रकल्पांपासून मिळणारे उत्पन्न, प्रकल्प संवर्धनासाठी उपाययोजना व खर्च याबाबत आढावा घेत राहील.
८. काम पूर्ण झाल्यावर किमान पुढील १० वर्षांपर्यंत नदीची देखभाल व दुरुस्ती महानगरपालिकेने स्वखर्चाने करावयाची आहे. तसेच महानगरपालिकेने प्रकल्प अंमलबजावणी समितीचा अहवाल प्रत्येक ६ महिन्यांनी शासनाकडे पाठविण्याची व्यवस्था करेल.
९. नदीच्या पाण्याची गुणवत्ता चालू महिन्यापासून पुढे प्रत्येक महिन्याला तपासण्यात यावी. पाण्याची गुणवत्ता तपासण्यासाठी या क्षेत्रातील तज्ञ प्रयोगशाळेची /संस्थेची /मंडळाची नियुक्ती करण्यात यावी. दर महिन्याचा पाण्याच्या गुणवत्तेचा अहवाल सदर संस्था प्रकल्प सनियंत्रण समितीस व पर्यावरण विभागास दर तीन महिन्यांनी सादर करेल.
१०. उपरोक्त मुद्द्यानुसार केलेल्या कार्यवाही प्रमाणे आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड हे शासनास दर तीन महिन्याला खालील अहवाल सादर करतील.
- अ. मंजूर कामांचा भौतिक प्रगती अहवाल
ब. पाण्याच्या गुणवत्ता अहवालाच्या प्रती
क. प्रकल्प सनियंत्रण समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.
ड. खर्चाचे प्रत्येक तिमाहीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र
११. सदर अहवाल सादर केल्याशिवाय कामाच्या पुढील टप्प्यातील निधी उपलब्ध करून देण्यात येणार नाही. तसेच आर्थिक वर्षाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र वर्ष संपल्यानंतर एप्रिलच्या १० तारखेपर्यंत पर्यावरण विभागास सादर करावे. उपरोक्त मंजूर योजनेसाठी निधी उपलब्धतेनुसार अनुदान मुक्त करण्यात येईल.
१२. योजनेंतर्गत मंजूर विशिष्ट कामासाठी अदा केलेली वा मान्य केलेली रक्कम त्याच कामासाठी राज्य शासनाने घालून दिलेल्या अटी व शर्ती प्रमाणे व विहित कालमर्यादेत मान्य केलेल्या खर्चाच्या मर्यादेत खर्च करणे आवश्यक आहे. हा निधी इतर दुस-या कोणत्याही कामासाठी वा महानगरपालिकेच्या कामासाठी वापरता येणार नाही किंवा वळता करता

- येणार नाही. विशिष्ट कामासाठी मान्य केलेल्या खर्चापेक्षा जास्त खर्च झाल्यास त्याची जबाबदारी आयुक्त, नांदेड - वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांची राहिल.
१३. या योजनेंतर्गत प्राप्त होणारा निधी हा राष्ट्रीयकृत बँकेत स्वतंत्र खाते उघडून त्या अंतर्गत जमा करावा व बँकेत ठेवलेल्या निधीवर मिळणारे व्याज याच निधीत जमा करावे. या निधीच्या उपयोगितेवर नियंत्रण राहण्यासाठी खात्याचे संचालन आयुक्त, नांदेड & वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड यांच्याद्वारे करण्यात यावे. उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करतेवेळी बँकेतील या खात्यावर झालेल्या व्यवहाराच्या नोंदी दर्शविणा-या पासबुकाची साक्षंकित प्रत सोबत जोडण्यात यावी.
१४. योजना पूर्ण झाल्यावर या योजनेंतर्गत निर्माण झालेल्या मालमत्तेपासून किंवा सोयीसुविधांपासून मिळणारे उत्पन्न हे या योजनेसाठी उघडलेल्या स्वतंत्र बँक खात्यातच जमा करण्यात यावे. या उत्पन्नातून नदी संवर्धनासाठी अतिरिक्त कामे राज्य शासनाच्या पर्यावरण विभागाच्या अनुमतीने हाती घेता येतील. मात्र नदी संवर्धनाच्या कामाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही कामासाठी हा महसूली निधी वापरता येणार नाही.
१५. ही कामे शासन आदेशाच्या दिनांकापासून/धनादेशाच्या दिनांकापासून ३६ महिन्यात किंवा तत्पूर्वी पूर्ण करण्यात यावीत. ह्या कालावधीनंतर कामे पूर्ण करण्यासाठी लागणारा खर्च हा संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडून करण्यात यावा.
१६. मंजूर बाबीतील खर्चामध्ये बचत झाल्यास बचत झालेला निधी योजनेतीलच दुस-या उपांगासाठी राज्य शासनाच्या पर्यावरण विभागाच्या परवानगीने वापरता येईल.
१७. राज्य नदी संवर्धन योजनेंतर्गत निर्माण केलेल्या यंत्रणेच्या देखभाल व दुरुस्तीचा खर्च योजना कार्यान्वित झाल्यानंतर संबंधित महानगरपालिकेच्या स्वतःच्या निधीतून भागावावयाचा आहे.
१८. योजनेंतर्गत खर्च करण्यात येणा-या रकमेचे लेखे प्रचलित लेखा संहितेनुसारच ठेवण्यात यावेत व त्याचे लेखापरिक्षण स्थानिक निधी व लेखापाल यांच्याद्वारे करण्यात यावे व त्याचा अहवाल पर्यावरण विभागास पाठविण्यात यावा. तसेच प्रत्येक आर्थिक वर्षा अखेर झालेल्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र संबंधित महालेखापाल कार्यालयास पाठविण्याची जबाबदारी आयुक्त, नांदेड & वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड राहिल.
१९. नदीच्या कामांच्या प्रगतीच्या अहवालाची तसेच खर्चाच्या विवरणपत्राची पर्यावरण विभागाच्या सक्षम अधिका-यांकडून तपासणी करण्यात येईल व तपासणीच्या वेळी महानगरपालिकेने आवश्यक ती सर्व कागदपत्रे उपलब्ध करून देणे बंधनकारक असेल.
२०. योजनेवरील कामासाठी मान्यता प्राप्त झालेल्या रक्कमेपेक्षा अधिक खर्च झालेली रक्कम शासनाकडून उपलब्ध होणार नाही. या कामासाठी शासनाने अदा केलेली रक्कम जर त्या कामावर घालून दिलेल्या विविक्षित वेळेमध्ये खर्च होऊ शकत नसेल तर त्यास राज्य शासनाच्या पर्यावरण विभागाची पूर्वपरवानगी घेणे आवश्यक असेल.

२१. योजनेवरील कामासाठी अदा केलेली रक्कम योग्यरितीने वापरली जात नाही किंवा कामाची योग्य ती प्रगती होत नाही असे शासनाच्या निदर्शनास आल्यास शासन कोणत्याही क्षणी अशा कामांची प्रशासकीय मान्यता रद्दबातल करू शकेल.
२२. योजनेवरील कामांसाठी राज्य शासनाच्या अनुदाना व्यतिरिक्त शासनाकडून, वित्तीय संस्थांकडून वा आणखी कोणत्याही संस्थांकडून प्राप्त निधी या योजने अंतर्गत खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात येऊ नये. (No Overlapping of schemes)
२३. योजनेचे समन्वयन व पर्यवेक्षण करण्यासाठी भेट देणा-या राज्य शासनाच्या अधिका-यांस आवश्यक त्या सर्व प्रशासकीय सुविधा उपलब्ध करून देणे आवश्यक असेल.
२४. योजनेंतर्गत शासनाच्या अनुदानातून तयार केलेली मालमत्ता, ज्या कामासाठी निर्माण केली आहे, त्याच कामासाठी वापरणे आवश्यक आहे व त्यासाठी ही मालमत्ता अभिलेखित करणे आवश्यक आहे.
२५. योजनेंतर्गत करण्यात येणा-या निरनिराळ्या कामांचे व समन्वयाचे काम राज्यस्तरावरील सनियंत्रण समितीद्वारे करण्यात येते. या समितीने कामाबाबत वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक असेल.
२६. योजनेंतर्गत महानगरपालिकेच्या होणा-या आस्थापनेवरील व लागणा-या मनुष्यबळावरील खर्च संबंधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेद्वारे करण्यात येईल. त्यासाठी या विभागाकडून अनुदान देण्यात येणार नाही.
२७. योजनेंतर्गत करण्यात येणाऱ्या कामांचे अभिलेख व छायाचित्रांसह पुरावे महानगरपालिकेने जतन करावेत. तसेच सदरबाबत अभिलेखामध्ये नोंद करून ठेवावी.
२८. नदी संवर्धनाबाबत मंजूर कामांमध्ये नदीतील गाळ काढणे व सिल्ट ट्रॅप लावण्याच्या कामाचा समावेश असल्यास, नदीच्या गाळ काढण्याच्या कामाबरोबरच तसेच पावसाळ्यापूर्वी सिल्ट ट्रॅप लावण्याचे काम पूर्ण होणे आवश्यक आहे. अन्यथा नदीत पुन्हा गाळ जमा होऊ शकतो.
२९. नदीच्या कामास सुरवात करण्यापूर्वीची छायाचित्रे विभागास सादर करावीत.
३०. राज्य शासनाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटींचे व शर्तीचे पालन करणे महानगरपालिकेस बंधनकारक राहील.
३१. योजनेंतर्गत किती लोकांना रोजगार उपलब्ध झाला याची नोंद ठेवावी.
३२. योजना कालमर्यादेत पूर्ण करणे बंधनकारक असल्याने योजने करिता कोणतेही एस्कलेशन चार्जेस अनुज्ञेय नाहीत.
३३. योजनेंतर्गत मंजूर कामांच्या निविदा ह्या शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या विहित प्रक्रियेचा अवलंब करून स्विकाराव्यात. तसेच प्रकल्पांतर्गत मंजूर किंमतीपेक्षा जास्त किंमतीच्या निविदा स्विकारण्यात येऊ नयेत.

३४. ठेकेदाराने विहित वेळेत काम पूर्ण न केल्यास त्यांच्यावर दंड आकारण्याची तरतूद ठेवण्यात यावी.
३५. योजनेतर्गत झालेल्या सर्व खर्चाचा ताळमेळ वेळोवेळी अधिदान व लेखा अधिकारी कार्यालय, मुंबई व तसेच महालेखाकार कार्यालय, मुंबई/ नागपूर यांच्या कार्यालयाशी घालण्याची जबाबदारी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेची असेल.
३६. योजना पूर्ण झाल्यावर भविष्यात नदीच्या उपयोगाबाबत व वापराबाबत किंवा नदीसंदर्भात कोणतीही नवीन कामे हाती घ्यावयाची झाल्यास त्यास प्रथम राज्य शासनाच्या पर्यावरण विभागाची मान्यता घेण्यात यावी.
३७. नदीच्या क्षेत्राबाबत, मालकीबाबत, राबविण्यात येणा-या कामाच्या गुणवत्तेबाबत तसेच Surface floating wetland beds बाबत वा इतर संबंधित बाबीबाबत भविष्यात काही न्यायालयीन वा अन्य बाबी उदभवल्यास संबंधित अधिकारी तसेच आयुक्त, नांदेड ९ वाघाळा महानगरपालिका, नांदेड सर्वस्वी जबाबदार राहिल.
३८. उपरोक्त अटीव्यतिरिक्त राष्ट्रीय नदी संवर्धन संचलनालयाने नदी संवर्धन योजनेतर्गत प्रस्तावाच्या अनुषंगाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांमधील नियम व अटीचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
३९. राज्य नदी संवर्धन योजनेतर्गत सचिव स्तरावरील प्रदत्त समितीच्या दिनांक ०९/०८/२०१९ रोजी झालेल्या बैठकीच्या इतिवृत्तातील अटीचे व शर्तीचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.

(चंद्रकांत विभूते)
अवर सचिव (पर्यावरण)